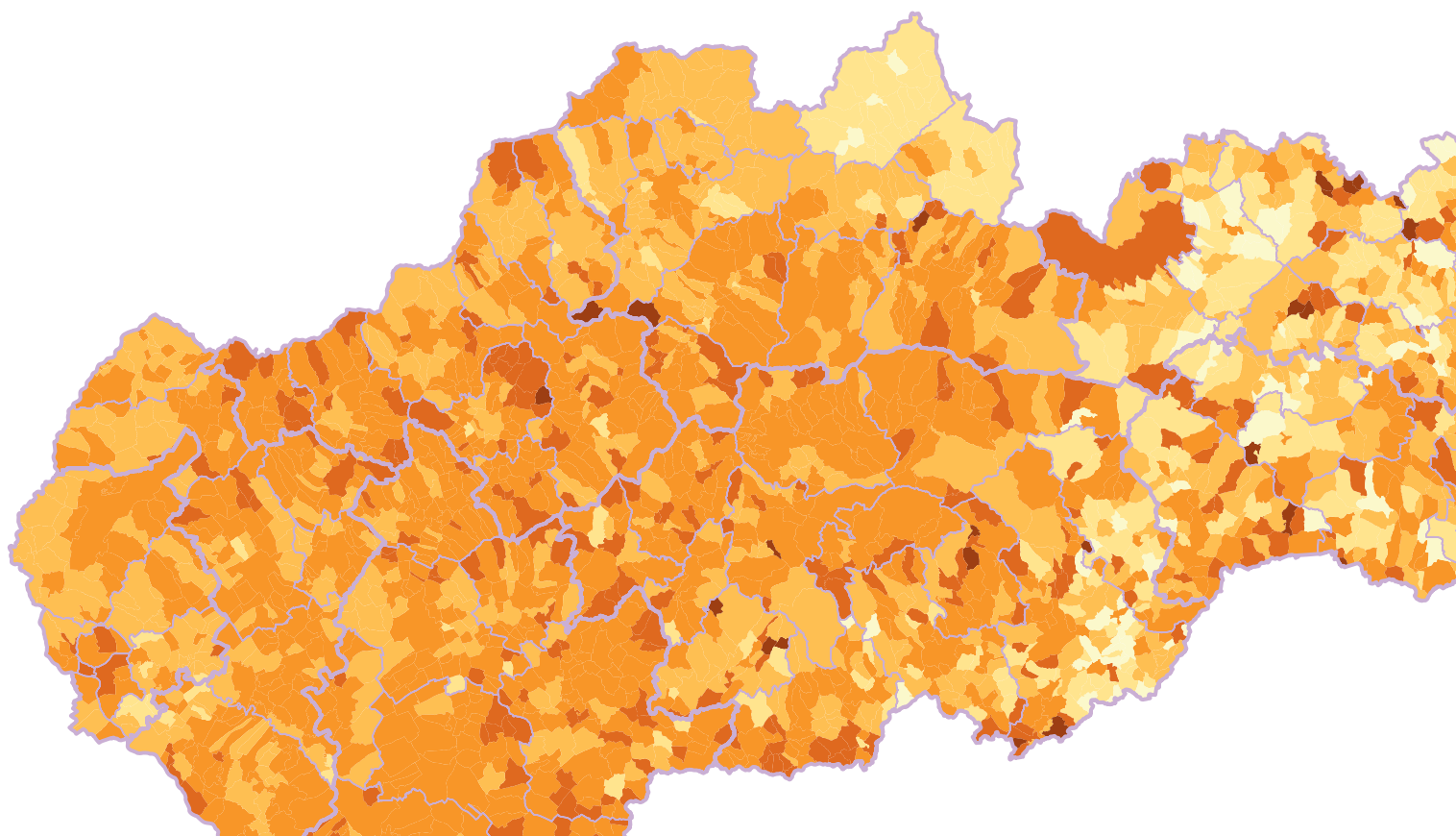

DEMOGRAFICKÝ ATLAS

SLOVENSKEJ REPUBLIKY

DEMOGRAPHIC ATLAS OF THE SLOVAK REPUBLIC

Branislav Bleha, Boris Vaňo, Vladimír Bačík (editori)

Geografika

Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, Inštitút informatiky a štatistiky

Úvod	5
<i>Introduction</i>	
Kapitola 1 Metodika	6
1.1 <i>Metodika (Vstupné geografické a kartografické informácie)</i>	6
<i>Methodology (Introductory geographical and cartographical information)</i>	
1.2 <i>Demografické termíny a metodické vysvetlivky</i>	8
<i>Methodology (Demographical terms and methodological notes)</i>	
Kapitola 2 Počet, prírastok a rozmiestnenie obyvateľstva	14
<i>Population size, growth and distribution</i>	
Kapitola 3 Reprodukcia obyvateľstva	28
3.1 <i>Reprodukcia obyvateľstva (Plodnosť)</i>	32
<i>Reproductive behaviour (Fertility)</i>	
3.2 <i>Reprodukcia obyvateľstva (Úmrtnosť)</i>	39
<i>Reproductive behaviour (Mortality)</i>	
3.3 <i>Reprodukcia obyvateľstva (Potratovosť)</i>	51
<i>Reproductive behaviour (Abortion)</i>	
Kapitola 4 Rodinné správanie obyvateľstva	59
4.1 <i>Rodinné správanie obyvateľstva (Sobášnosť)</i>	61
<i>Family behaviour (Nuptiality)</i>	
4.2 <i>Rodinné správanie obyvateľstva (Rozvodovosť)</i>	70
<i>Family behaviour (Divorce)</i>	
Kapitola 5 Migrácia obyvateľstva	75
5.1 <i>Migrácia obyvateľstva (Vnútorne sťahovanie)</i>	77
<i>Migration (Internal migration)</i>	
5.2 <i>Migrácia obyvateľstva (Zahraničné sťahovanie)</i>	87
<i>Migration (International migration)</i>	
Kapitola 6 Štruktúry obyvateľstva	97
6.1 <i>Štruktúry obyvateľstva (Vek a pohlavie)</i>	101
<i>Population structures (Age and sex)</i>	
6.2 <i>Štruktúry obyvateľstva (Rodinný stav)</i>	108
<i>Population structures (Marital status)</i>	
6.3 <i>Štruktúry obyvateľstva (Národnosť)</i>	116
<i>Population structures (Nationality)</i>	
6.4 <i>Štruktúry obyvateľstva (Religiozita)</i>	124
<i>Population structures (Religiosity)</i>	
6.5 <i>Štruktúry obyvateľstva (Vzdelanie)</i>	131
<i>Population structures (Education)</i>	
6.6 <i>Štruktúry obyvateľstva (Domácnosti)</i>	137
<i>Population structures (Households)</i>	
Kapitola 7 Demografický vývoj v prognostickej perspektíve	142
<i>Population development in forecasting perspective</i>	
<i>Syntéza výsledkov a hlavné závery</i>	150
<i>Synthesis of findings and key conclusions</i>	
<i>Zoznam máp a grafov</i>	153
<i>List of maps and charts</i>	
<i>Zdroje ku grafom a mapám</i>	161
<i>Data sources</i>	
<i>Zoznam použitej literatúry</i>	162
<i>Bibliography</i>	

Demografický vývoj v transformujúcich sa postsocialistických krajinách je živou témou viac odborných debát už viac ako dve desaťroky. Zdá sa, že témy spojené s úbytkom obyvateľstva, migráciou a najmä populačným starnutím, sa už definitívne „zakorenili“ aj vo verejnom a politickom diskurze, a demografia sa dokonca viac či menej explicitne objavuje aj vo volebných programoch politických strán pred parlamentnými voľbami. Nedá sa povedať, že by pred rokom 1989 populačné otázky a populačné politiky neboli témou (špeciálne v krajinách bývalého východného bloku), avšak razancia demografických zmien po roku 1989 akceleruje demografický výskum v nebváľej miere.

Predkladaný Demografický atlas Slovenskej republiky reflektuje aktuálnosť demografických a populačno-geografických tém, a nadväzuje na pomerne bohatú atlasovú tvorbu na Slovensku respektíve v bývalom Československu. Komplexný Atlas obyvateľstva Slovenska vznikol v roku 2006, teda pred ôsmimi rokmi. Demografický vývoj odvtedy prešiel viacerými viac i menej očakávanými zmenami. Pribudli výsledky populačného cenzu z roku 2011. Aktualizácia demografických údajov bola síce veľmi dôležitým, avšak nie jediným impulzom pre vznik nového uceleného diela. Tak ako samotné demografické zmeny, vyvíjajú sa aj demografické výskumy, pribúdajú nové metódy a uhly pohľadu na oblasť demografického vývoja. Predkladaný atlas sa snaží reflektovať túto skutočnosť. Prináša niektoré nové prístupy, prezentuje výsledky niektorých novo aplikovaných metód demografickej analýzy, a to aj v regionálnom a lokálnom priestore. Viaceré prezentované mapové a grafové výstupy idú skôr viac do hĺbky a podstaty demografických procesov namiesto čo najširšieho záberu a presahov do iných vedných disciplín.

Demografický atlas Slovenskej republiky sa už nevracia a nemapuje obdobie pred rokom 1989, ktorému sa venovalo mnoho odborných štúdií vrátane už spomenutého Atlasu obyvateľstva Slovenska. Namiesto toho sa snaží o čo najpodrobnejšie hodnotenie posledných dvoch dekád demografického vývoja. Využíva metódu časovej komparácie troch prierezov pri cenálnych údajoch (1991, 2001, 2011), resp. viacročných priemerov pri demografických procesoch, a takto mapuje celé obdobie od osamostatnenia Slovenskej republiky v roku 1993.

Autori z Katedry humánnej geografie a demografie Prírodovedeckej fakulty a Výskumného demografického centra využili širokú základňu predchádzajúcich výskumov a zúročili mnohoročnú spoluprácu obidvoch pracovísk.

The demographic trends observable in transitive post-socialist societies have been one of the key issues of scientific disputes for more than two decades. The topics related to population shrinking, migrations and population ageing have enrooted deeply in the public and political discourse and demography has explicitly become a component present in item lists of political bodies within each pre-election period. The population trends and issues and population politics were a matter of discussion even before 1989 (especially in the former east-bloc countries), however, the intensity of demographic changes after 1989 has surely accelerated the demographic research capacities to a scale unseen before.

The presented Demographic Atlas of the Slovak Republic reflects recent demographic and demogeographic topics and represents a continuity in intensive atlas publishing in Slovakia and in former Czechoslovakia. A complex Population Atlas of Slovakia was issued in 2006, i. e. eight years ago. Since then, the demographic trends have undergone several more or less expected oscillations. The fresh 2011 Census brought new data. Update of the demographic database was important but not the only motivation to introduce a new publication. The demographic changes are accompanied by new research approaches and new perspectives on demographic processes. The presented Atlas represents all our efforts to reflect the above-mentioned facts. It shows a few new approaches, results of some newly-applied methods of a demographic analysis, including both regional and local scales. Rather than using too wide and interdisciplinary approaches, some of the maps and figures presented here show the depth and substance of elementary demographic processes.

The Demographic Atlas of the Slovak Republic no more looks back to the period before 1989, which has already been revealed by numerous studies including the above mentioned Population Atlas of Slovakia. Instead of that, the new Atlas brings very detailed analyses of the recent two decades of demographic processes. Our effort was to use the method of temporal comparison of three successive population censuses (1991, 2001, 2011) or multiple-year averages in case of demographic processes to map the whole period of the independent Slovak Republic after former Czechoslovakia's dissolution in 1993. Authors from both institutes, the Department of Human Geography and Demography, Faculty of Natural Sciences, Comenius University in Bratislava as well as the Demographic Research Centre made their best to use the extensive basis of former partial research projects and benefit from the long-term mutual cooperation of both teams.

editori

Editors